

Studiesocial enkät 2008

Denna enkät är beställd av rektor genom det studiesociala rådet och fokuserar på sådana studiesociala frågor som SLU kan påverka: arbetsbelastning, likabehandling och stöd till studenter. Syftet är kartläggning och behovsinventering inom det studiesociala området.

Studiesociala frågor kan avse olika saker, det kan handla om boende, ekonomi, allmän trivsel, likabehandling, krishantering, arbetsbelastning, stöd till studenter med särskilda behov, karriärplanering, studievägledning, studenthälsa och lokalfrågor. Vi vet redan att förhållandena inom SLU varierar kring var och en av dessa områden, beroende bl.a. på ort, utbildning och studentsammansättning. Många gånger är det helt olika frågor inom området som är aktuella för olika program och orter.

Både bland lärare, studenter och annan personal tenderar diskussioner om studiesociala frågor att handla om ämnen som berör utbildningens kvalitet. Examensarbeten, bristande planering av utbildning, möjligheter till kontakt med lärare är några sådana exempel. Även inom dessa områden varierar förhållandena mycket inom SLU.

På grund av variationerna mellan orter och utbildningar är det komplicerat att konstruera en kortfattad SLU-gemensam enkät där såväl frågor som svarsalternativ passar alla. Det kan därför inte förväntas att enkäten kan ge heltäckande förklaringar till de skillnader som uppdragas mellan utbildningarna. Syftet är kartläggning och behovsinventering, vilket innebär att enskilda frågor kan behöva undersökas ytterligare.

Genomförande

De frågor som ställs har delvis hämtats från den förra studiesociala enkäten som genomfördes på SLU år 2006¹, men några av dem har även hämtats från Studentspegeln² och Studentbarometern³. Ingen av dessa två enkäter har dock samma syfte som SLU:s studiesociala enkät. Studentspegeln är bredare och tar upp många frågor som berör studenternas engagemang, utbildningens innehåll och tillgången på lärare. SFS enkät gjordes i syfte att undersöka skillnader mellan studenter beroende på faktorer som etnicitet, funktionshinder och social bakgrund.

SLU:s enkät genomfördes som en öppen webbaserad enkät utan möjlighet till personliga påminnelser och konstruerades med SLU:s egen enkätgenerator. Enkäten var tillgänglig från den 28 mars t.o.m. den 20 april för alla studenter med behörighet att komma åt studentportalen och/eller fick en e-post med information och uppmaning att svara. En

---

¹ <http://www-phd.slu.se/planeringsavdelningen/indexstudsoc.htm>

² Studentspegeln 2007, Högskoleverket 2007:20. I studentspegeln tillfrågades 562 SLU studenter varav 342 svarade. Högskoleverket kan inte redogöra för vilka utbildningar de 342 studenterna representerade, de sammanför SLU:s utbildningar och behandlar dem som en egen ämneskategori.

³ ”Klara dig själv”, SFS, 2008.

påminnelse skickades ut via e-postsändlistor. För att öka svarsfrekvensen uppmanades SLU:s alla lärare (med e-post från prorektor, via prodekaner och utbildningsledare) att be studenterna svara på enkäten. Utöver dessa insatser lockades studenterna med möjligheten att delta i utlottning av två iPod och biobiljetter i samband med enkäten.

Svarsfrekvens och bortfall

Sammantaget har 1648 enkätsvar registrerats. Ett fåtal dubletter har rensats bort. Några frågor var möjliga att hoppa över, och för vissa frågor fanns möjligheten att ange flera alternativ, därför kan antalet svar variera mellan olika frågor.

Målgruppen var främst programstudenter på grundnivå. Det är 2806 studenter som är registrerade på något av programmen på grundnivå under våren 2008. Bland programstudenterna är svarsfrekvensen 57 % totalt. (Enkätsvar från studenter som inte angivit något program eller svarat att de läser "annat" har då räknats bort.) Studentspegeln, som genomförs av Högskoleverket, har också den en svarsfrekvens på 57 %. De konstaterar att svarsfrekvensen är nöjaktig och refereras till SCB som uppger att benägenheten att svara på enkäter minskat överlag de senaste åren⁴.

Svarsfrekvensen per program skiljer sig åt, se sammanställning i bilagan. Det finns inga andra mönster i svarsfrekvensen än att fler kvinnor än män har svarat på enkäten, vilket brukar vara fallet med enkäter av denna typ. Det brukar också vara personer med starka åsikter (positiva eller negativa) som svarar i högre utsträckning⁵, huruvida det gäller här kan vi inte uttala oss om.

Databearbetning

Studenterna har svarat på frågor där svaren är ja eller nej. I vissa fall har de ombetts göra bedömningar, t.ex. om det behövs mer eller mindre insatser inom ett visst område. De har därutöver svarat på frågor om studieort, utbildning, ålder, kön och studietid, s.k. bakgrundsfaktorer. För att beräkna vilka bakgrundsfaktorer som sannolikt påverkar svaren i enkäten och effekten av dessa, användes GLM (General Linear Models) där alla bakgrundsfaktorer ingick i modellen. Endast signifikanta skillnader redovisas i rapporten. Några saker bör särskilt beaktas:

- Utbildningsprogrammen är strikt ortsbundna. Självklart blir det väldigt svårt att avgöra om en bakgrundsvariabels effekt beror på att förhållandena är kopplade till en viss ort eller bara är ett resultat av de utbildningsprogram som råkar finnas där.
- Det finns alltid en risk att dra felaktiga slutsatser när man gör många signifikansberäkningar på samma material (här en per fråga). För att delvis motverka detta så har signifikansnivån satts något lägre än vanligt, nämligen 1 % ($\alpha = 0,01$). Trots detta ska resultaten tolkas med försiktighet med tanke på att svarsfrekvensen inte är högre.
- Några bakgrundsfaktorer (t ex utbildningsprogram) bildar ibland små grupper (under 30 individer). Här blir det av statistiska skäl svårare att hitta skillnader. Av samma anledning har inga kategoriindelade beräkningar genomförts för små grupper (t.ex. per ort).

---

⁴ Studentspegeln 2007, Högskoleverket 2007:20 s 13.

⁵ Se t.ex. Dahmström, K "Från datainsamling till rapport" (1996)

Hantering av frisvarsalternativen

Sist i enkäten fanns ett öppet alternativ, där studenterna tillfrågades om det var något annat som de ville framföra när det gällde studiesociala frågor. Av integritetsskäl, både gentemot studenter, lärare och annan personal redovisas här frisvarsalternativen endast översiktligt. Berörda fakultetsledningar och administrativa chefer kommer att informeras om innehållet i studenternas kritik i särskild ordning och det kommer att ske med stor hänsyn tagen till integritet för både lärare och studenter.

Sammanställning av enkätsvar

Arbetsbelastning, stress, studenthälsovård

Studenterna har mycket att göra

Ungefär hälften (52 %) av dem som svarat anser själva att de har för mycket att göra. Anledningarna uppges vara

- 1) krävande studier (26 %)
- 2) många obligatoriska moment i utbildningen (21 %)
- 3) fritidsintressen (18 %)
- 4) familjesituationen (11 %)
- 5) annat (10 %)
- 6) engagemang i kåren (9 %)

Av de studenter som svarat att de har mycket att göra, är det lantmästarstudenter som i högst grad angivit kårengagemang (en tredjedel) som skäl. Krävande studier är vanligast skäl för veterinärstudenter medan studenterna i Alnarp i högre grad anger familjesituationen som skäl till att de har för mycket att göra.

I frisvarsalternativet ”annat” märks ffa jobb och förhållandena kring examensarbete, men även pendling till studieorten och den egna (o)förmågan att planera tiden. Påtagligt många har skrivit att de läser flera kurser samtidigt, ofta mer än 30 hp per termin. Enligt Studentspegeln är det ca 20 % av SLU-studenterna som registrerar sig för mer än heltidsstudier.

Kommentar

Ytterligare analyser kommer att göras av i vilken grad studenterna registrerar sig för mer än heltidsstudier vid SLU. Däremot finns inte möjlighet att se i vad mån SLU-studenterna även registrerat sig för kurser vid andra universitet och högskolor.

Extrajobb något vanligare 2008 än 2006

Det är drygt en tredjedel av studenterna, 36,5 %, (2006: 27%) som arbetar extra under terminen vid sidan av studierna. De flesta svarar att de arbetar mindre än 15 timmar per vecka, men det finns en liten grupp studenter som arbetar 16 h eller mer (6 %). Det tycks också som den gruppen ökat, i enkäten 2006 var det 40 studenter, 2008 var det 96.

De som arbetar mer än 16 timmar per vecka är de som studerat längre tid, men svaret beror även på vilket program studenterna läser. I jämförelse med SLU som helhet är det fler studenter på Agronomekonom-, Ekonom- och Skogsmästarprogrammet som har mycket extraarbete, d.v.s. mer än 16 timmar per vecka.

Studenter som både arbetar mycket och anser att studietakten är låg finns främst på Ekonomprogrammet och Agronomekonomprogrammet, men i viss mån även på Hortonomprogrammet, samt Lantmästar- och Skogsmästarprogrammen.

Kommentar

Jämfört med studenter vid andra högskolor är det fortfarande en betydligt lägre andel studenter vid SLU som arbetar extra. För riket är siffran 50-60 % beroende på studenternas ålder. Enligt en rapport från CSN är den generella trenden att studenternas benägenhet att låna pengar till studierna minskat en längre tid, dock inte så mycket beroende på jobb och studiemedelsregler däremot på att fler får försörjning från närstående.⁶

De flesta anser att studietakten är varierande eller rimlig

På frågan om hur studietakten är på utbildningen har de flesta studenter 41 % svarat att takten varierar mycket mellan kurserna. 39 % anser att studietakten överlag är rimlig. Enligt Studentspeglarna är det ca 70 % av SLU-studenterna som anser att studierna utgör heltidssysselsättning, vilket är högre än för riket (60 %).

Några har lägre studietakt

De som angivit att studietakten är låg (8 %) läser främst på den skogsvetenskapliga fakulteten. Endast en procent (tre studenter av de 300 svarande) av studenterna S-fak har angivit att studietakten är ”hög”. Ingen av de svarande i Skinnskatteberg har angivit att studietakten är hög. Andelen studenter som anger att studietakten är *låg* varierar mellan 0 och 22 %. Det är signifikant färre nybörjarstudenter som svarat att studietakten är låg. De program som har *högst* andel studenter som anser att studietakten är *låg* är Skoglig magister, Skogsmästar-, Jägmästar-, Ekonom-, Agronomekonom-, Landskapsingenjörs-, Lantmästar-, samt Hortonomprogrammen.

Andra har hög studietakt

De som markerat att studietakten är hög (11 %) läser främst i Uppsala och de flesta läser Landskapsarkitekt- och Veterinärprogrammet. Andelen som angivit att studietakten är hög varierar mellan 0 och 35 %. Det är fler studenter på Landskapsarkitektprogrammet i Ultuna som anser att studietakten är hög jämfört med motsvarande program i Alnarp. Andelen studenter som anser att studietakten är hög minskar ju längre tid studenterna läst.

Inte någon av de svarande studenterna på följande program har ansett att studietakten är *hög*: Agronomekonom-, Bioteknologi-, Ekonom-, Hippolog-, Jägmästar-, och Skogsmästarprogrammen.

---

⁶ Varför lånar inte de studerande? Delrapport om den minskade benägenheten till skuldsättning för studier (csn 29 okt 2007)

Kommentar

Det går inte att se någon skillnad mot resultaten från 2006; det är samma mönster då som nu. Om de nya studieordningarna som infördes 2007 kommer att medföra någon skillnad avseende studietakten, kan vi inte utröna förrän en större andel av studenterna på de långa programmen följer den nya ordningen, dvs. först om några år.

Det bör beaktas att studenterna har svarat om de *anser* att studietakten är hög eller låg. Naturligtvis påverkas svaren av annat; exempelvis den enskildes eller gruppen av individers förväntningar, självbild och inställning till studier i allmänhet. Veterinärer har högst andel studenter som anser att studietakten är hög och där är också prestationsgraden som högst. De skogliga programmen har lägre prestationsgrad, men det finns inte något tydligt samband mellan studenternas uppfattning att studietakten är hög och faktisk prestationsgrad (hpr/hst).

Till skillnad från frågorna i denna enkät, handlar Studentspegeln också om utbildningens krav. SLU har en av de högsta andelarna studenter som anser att utbildningen ställer för låga krav. Återigen påpekas att vi inte vet vilka utbildningar de 342 studenterna i Studentspegeln läser. Intressant är också att en större del män än kvinnor i Studentspegeln uppger att kraven är för låga. Högscoleverket skriver: *"Detta torde knappast vara ett uttryck för könsskillnader i förutsättningar, utan snarare en skillnad i självbilden."* I sammanhanget refereras även till den officiella statistiken som visar att kvinnor har högre betyg och klarar utbildningen i större utsträckning än män.

Vanligt med psykiska eller fysiska symptom pga studiesituationen

49,6 % har svarat att de har känt symptom som de kopplar till studiesituationen. Fler kvinnor än män har svarat ja på frågan, men utbildningsprogrammet påverkar, liksom hur länge man läst. De som i högst grad anger att de har symptom som de kopplar sin studiesituation är kvinnor i slutet av veterinärprogrammet.

För att illustrera hur könsskillnaden faller ut, jämför vi svaren från studenter på jägmästarprogrammet med studenter på veterinärprogrammet i tabellen nedan, d.v.s. mans- resp. kvinnodominerade långa utbildningar med låg resp. hög studietakt.

Veterinärstudenter som känt symptom		Antal Kvinnor %	Antal män	%
Ja	193	72	19	46
Nej	60	22	16	39
Vet ej	15	6	6	15
<i>Summa</i>	<i>268</i>	<i>100</i>	<i>41</i>	<i>100</i>
Jägmästarstudenter som känt symptom				
Ja	33	41	28	21
Nej	44	54	99	73
Vet ej	4	5	8	6
<i>Summa</i>	<i>81</i>	<i>100</i>	<i>135</i>	<i>100</i>

Bland de män som angivit att de läser veterinärprogrammet (46 st) är det knappt hälften (19 st) som svarat att de känt psykiska eller fysiska symptom som de relaterar till studiesituationen. För kvinnor på veterinärprogrammet är det en betydligt högre andel. Även

på Jägmästarprogrammet, som har en betydligt lägre andel studenter som känt sådana symptom, är andelen som svarat ja högre bland kvinnorna.

Enligt frisvarsalternativen är olika stressymptom de vanligaste åkommorna men det finns också många kommentarer om brister i lokalerna; ventilation, mögel, ergonomiska brister etc. (Studenterna har t.ex. angivit att de fryser i lokalerna och därför blir spända med nack-ryggproblem som följd.) Det finns också utbildningsspecifika kommentarer, t.ex. ställtjänst på hippologutbildningen och ergonomin vid landskapsarkitekternas ljusbord.

Studenter på veterinärprogrammet beskriver även mycket allvarliga stressymptom som depression, ångest, ätstörningar och magsår som de relaterar till studiemiljön. Några har ifrågasatt hur det kan få fortsätta år efter år; d.v.s. det är så många studenter som mår mycket dåligt och de upplever att ingenting görs.

Kommentar

I den förra studiesociala enkäten ställdes samma frågor som Studenthälsan i Uppsala använt i en tidigare studie. Denna gång gjordes bedömningen att det räcker med en, övergripande fråga om studenterna anser att studiesituationen påverkar deras hälsa. Även om inte frågan ställdes exakt lika och alternativen då var betydligt fler, så är mönstren desamma och det kan inte konstateras någon påtaglig förändring.

SLU:s lokaler genomgår en omfattande översyn med renoveringar och nybyggnation. På flera ställen påverkas studiemiljön negativt av att SLU är en byggplats, vilket medför buller samt att lokaler kan komma att användas som inte är helt ändamålsenliga.

Fortfarande är det alldeles för många studenter som inte mår bra, ssk på veterinärprogrammet, vilket även har påtalats av studentkåren. Veterinär- och husdjursfakulteten planerar en utredning i samarbete med medicinsk expertis från Studenthälsan i Uppsala.

Dålig kännedom om studenthälsan

Drygt hälften (55 %) har svarat ”nej” på frågan om de vet vart studenter på SLU ska vända sig vid behov av hälsovård. Andelen som svarar nej är högre bland män och tycks minska med ålder. Det finns skillnader mellan program, men det syns däremot inga skillnader per ort.

Av kommentarerna framgår även att kännedomen om vad Studenthälsan kan hjälpa till med varierar samt att studenternas förväntningar på Studenthälsan inte alltid överensstämmer med dess uttalade roll. En del studenter som svarat ”nej” kommenterar att de enkelt tar reda på det via nätet, andra som svarat nej säger att de vänder sig till vårdcentralen.

Kommentar

Resultaten tyder på att den befintliga informationen om Studenthälsan och dess verksamhet inte är tillräcklig. Någon motsvarande fråga fanns inte med i enkäten förra gången. Det fanns ingen skillnad mellan de olika orterna avseende kännedom om Studenthälsan, man kunde t.ex. ha förväntat sig att svaren skulle ha påverkats av studenternas missnöje med att Studenthälsan i Lund inte har mottagningstid i Alnarp.

Likabehandling

Bra stämning på SLU

De alla flesta (88 %) svarar ja på frågan om det är bra stämning i studentgruppen på utbildningen. Andelen ja –svar varierar mellan 82 och 100 % men de lägre siffrorna härrör från mindre grupper där enstaka nej- svar ger större utslag. Det finns inga mönster i svaren, oavsett ort, program etc. så är det endast ett fåtal studenter som inte trivs.

Likabehandlingslagen är relativt okänd

Mer än hälften av dem som svarat på frågan om de fått information om lagen om likabehandling av studenter (57 %) har angivit att de *inte* känner till lagen. Fler studenter på Hippologprogrammet (75 %) och i Alnarp (71 %) känner inte till lagen.

Av dem som känner till lagen, anger 15 % att de fått information från kåren. Här kan man utläsa skillnader mellan kårernas aktivitet, eftersom program men inte ort ger skillnad och andelen av dem som svarat att kåren är deras källa till information varierar. Första-årsstudenter är vanligare bland dem som anger att de fått information av SLU, (10 %) medan de studenter som är äldre i högre grad återfinns bland dem som fått information på annat sätt (19 %).

Förekomst av nedsättande kommentarer el. kränkande särbehandling

De flesta (71 %) anger att de *inte* noterat förekomst av nedsättande kommentarer eller diskriminering. Förekomst är inte samma sak som att själv blivit utsatt. Eftersom studentgrupperna i vissa fall både är små och näst intill enkönade, redovisas inga detaljerade siffror av integritetsskäl.

Det är 295 studenter (18 %) som har angivit att nedsättande kommentarer förekommit och det enskilt vanligaste svaret är ”från lärare”. (136 studenter) ”I studentgruppen” är det näst vanligaste svaret, (80 studenter). Här avviker Umeå, det är den enda studieorten där nedsättande kommentarer är vanligare i studentgruppen än från lärarna.

133 studenter (8,1 %) har angivit att det förekommer negativ särbehandling pga kön. Andelen är betydligt lägre på Hippologutbildningen och i Skara, men det förekommer negativ särbehandling pga kön även där.

Färre studenter, 51 st, (3 %) har noterat diskriminering pga etnisk bakgrund. Ingen av dessa läser på Hippologutbildningen eller i Skara. Det bör noteras att SLU har förhållandevis få studenter med annan etnisk bakgrund inom grundutbildningen.

Ännu färre studenter, 39 st, (3 %) uppger att det förekommit negativ särbehandling pga funktionshinder. Över hälften av dem läser i Uppsala, ett fåtal i Alnarp och Umeå. Ingen av dem läser i Skara eller på Hippologprogrammet.

Enligt svaren förekommer nedsättande kommentarer pga sexuell läggning främst bland studenter på de mansdominerade utbildningarna Jägmästare och Lantmästare; av de ca 40 personer (3 %) som angivit att detta förekommer läser hälften vid S-fak.

Av frisvarsalternativet framgår bl.a. att det finns studenter som upplever att hela studiemiljön påverkas negativt av den enkönade miljön, samt att detta även gällt deras kontakter med näringslivet. Av kommentarerna framgår att de få män som finns i kvinnodominerade miljöer särbehandlas positivt ("blir ompysslade"). Kommentarer där kvinnor anses bli ompysslade i mansdominerade miljöer finns däremot inte.

Det är också ganska vanligt att frisvarskommentarerna handlar om bristande tillgänglighet till SLU:s lokaler för studenter med fysiska handikapp. Bristande tolerans avseende homosexualitet tycks enligt kommentarerna finnas i vissa studentkretsar i Umeå, Alnarp och i Uppsala.

Problem vid muntliga tentamen på veterinärprogrammet tycks kvarstå, studenter påtalar att riktlinjerna inte följs och att de inte anser sig bli objektivt bedömda.

Kommentar

Eftersom det fanns kritik mot den förra enkätens utformning av frågorna om diskriminering har frågorna arbetats om. Svaren är därför inte helt jämförbara, men förekomsten tycks ha minskat på vissa orter men ökat på andra. Detta kan delvis bero på att fördelningen av studenter mellan och inom programmen nu är annorlunda än förra gången. Förra gången utmärkte sig Alnarp och Skara genom höga siffror. I Alnarp har andelen Lantmästarstudenter minskat och andelen kvinnor bland dem är högre, vilket kan antas påverka studiemiljön. En helt ny, ganska stor grupp studenter finns i Skara, etologi och djurskydd. Det finns emellertid även denna gång kommentarer i frisvarsalternativen om att studenter i Alnarp upplever att det är lågt i tak, både bland studenter och lärare, vad gäller värderingar (odlingssystem, politiska åsikter).

Studenter som själva utsatts för kränkande behandling

Det är 124 studenter (7 %) som angivit att de själva blivit utsatt kränkande särbehandling varav 108 har specificerat sig; 70 personer har angivit att lärare ligger bakom. 30 svarar "andra studenter" och 8 anser att annan personal inom SLU utsatt dem för kränkande särbehandling. Denna fråga var möjlig att hoppa över, och det är drygt hundra som inte svarat på frågan.

Det finns inga mönster avseende kön, ort eller program bland dem som angivit att de själva blivit dåligt bemötta. Däremot är andelen ja-svar på frågan om de blivit kränkta av lärare ökande med studenternas ålder och hur länge de läst.

Kommentar

Eftersom det är drygt hundra studenter som valt att hoppa över frågan, kan det finnas ett mörkertal bland dem. Andelen studenter som svarar ja på frågan om de själva blivit utsatta för diskriminering i denna enkät är varken högre eller lägre än i andra motsvarande undersökningar. I Studentspegeln är det 13 % av kvinnorna och 7 % av

männen som uppgivit att de blivit negativt särbehandlade pga kön. Om den skillnaden mellan kön är signifikant vet vi inte.

Studenterna vet inte vart de ska vända sig

Det är 82,8 % av alla svarande som anger att de *inte* vet vart på SLU de ska vända sig för att anmäla diskriminering, mobbing, trakasserier eller kränkande behandling. Siffran är uppseendeväckande hög och varierar inte mellan olika miljöer inom SLU.

Stöd till studenter

Är SLU bra på att stödja studenter?

Vet ej är det vanligaste svaret på frågan om studenterna tycker att SLU tillhandahåller tillräckligt stöd till studenter. En tredjedel har svarat ja på frågan. Den höga andelen svarande som angivit vet ej kan bero på att de själva inte känt behov av något stöd och därför inte tagit reda på vad som finns. 253 studenter (15 %) anser att SLU *inte* tillhandahåller tillräckligt stöd.

Studenter på SLU säger sig sakna stöd i studiesociala frågor

Studenterna fick ange om de saknat handledning eller service inom olika områden. En snarlik fråga ställdes även i en undersökning som gjordes i februari 2008 på beställning av Sveriges Förenade Studentkårer, SFS, där närmare 6642 studenter från hela landet svarade⁷. I SFS enkätundersökning ställdes frågan om studenterna *behövt stöd*. I SLU:s undersökning frågades om studenterna *saknat stöd*. (Inte i någon av enkäterna fanns någon definition om hur frågan skulle tolkas.)

SFS enkät syftade till att jämföra studenternas svar mot bakgrund av variabler som exempelvis social och etnisk bakgrund, d.v.s. sådant som inte SLU har möjlighet att fråga om. Skillnaderna mellan de olika kategorierna av studenter som redovisas i SFS undersökning är emellertid betydligt mindre än skillnaden mellan SFS och SLU:s resultat.

Vägledning inför val av kurser och studieinriktningar	SLU 29%	SFS 21-24%
--	------------	---------------

Ju längre tid studenterna läst, desto fler har saknat vägledning i SLU-enkäten. Studenter med barn har dock saknat vägledning i mindre utsträckning än andra. I SFS undersökning är det studenter med akademisk bakgrund som i *högre* grad behövt vägledning. SLU har mycket hög andel studenter med motsvarande bakgrund.

Karriärplanering	SLU 29,7 %	SFS 6-9 %
-------------------------	---------------	--------------

I SLU:s undersökning ökar andelen studenter som svarat att de saknat karriärplanering starkt med tiden de läst; ju längre studenterna kommit i utbildningen, desto fler saknar karriärplanering. I SFS undersökning är det studenter med akademisk bakgrund som i *högre* grad känt behov av karriärplanering. Som nämnts ovan har SLU hög andel studenter med sådan bakgrund.

---

⁷ ”Klara dig själv”, SFS, 2008. Uppgifter från Studentbarometern Cosmos communications. Urvalet var slumpmässigt i hela landet bland dem som har Studentkortet. Man vet hur många som svarade, men inte hur stor svarsfrekvensen var.

Information om studieteknik

SLU	SFS
18,5 %	9 %

Det finns inga mönster bland dem som svarat att de saknat information om studieteknik.

Pressad studiesituation

SLU	SFS
28 %	8-9 %

Kvinnor i högre grad än män har saknat stöd i hantering av en pressad studiesituation.

Hälsovård

SLU	SFS
19,8 %	-

”Hälsovård” fanns inte med i SFS undersökning. Ju längre tid studenterna läst, desto fler har angivit att de saknat studenthälsovård. Studenter som har barn har i lägre utsträckning än andra ansett sig behöva studenthälsovård. (Studenternas svar, inkl kommentarer, gällande hälsovård kommer att sammanställas i särskild ordning för Studenthälsans räkning.)

Träning i det akademiska språket

SLU	SFS
19,7	4-6 %
14,7 %	6 %

Tala inför andra

Det finns inga mönster i svaren från SLU:s studenter, varken bland dem som svarat att de saknat träning i det akademiska språket eller att tala inför andra. Det upplevda behovet av språk och talträning är alltså jämt fördelat.

Kommentarer

Frågan har modifierats avseende formulering i förhållande till SFS undersökning vilket omöjliggör en jämförelse rakt av. Siffrorna för SLU är ändå höga, vilket i sig motiverar en mer utförlig utredning om universitetets stöd till studenter. Också Högskoleverket konstaterar i sin utvärdering om stöd till studenter att högskolorna behöver utvärdera denna verksamhet i förhållande till efterfrågan bland samtliga studenter, inte bara bland dem som sökt stöd.

Bland de fria kommentarerna i den avslutande frågan där studenterna uppmanades ge övriga kommentarer om studiesociala frågor, återfinns kritik mot vägledning, stöd till studenter med särskilda behov samt avsaknaden av karriärplanering.

Efterfrågan på karriärplanering tycks låg i SFS undersökning. Vi vet inget om vare sig hur länge studenterna i SFS undersökning har läst eller vilken utbildning de går. Det upplevda behovet av exv. karriärplanering skiljer sig förmodligen avsevärt mellan sjuksköterskor, pol.mag studenter, studenter på konstnärliga utbildningar och jägmästarstudenter. Om man har saknat karriärplanering eller inte kan bero på vad man haft för förväntningar om närheten till den framtida arbetsmarknaden. Studenterna vid SLU kan antas ha relativt höga förväntningar på sektorsanknytning.

Avsaknad av information om hur man hanterar en pressad studiesituation förutsätter att studiesituationen faktiskt är pressad. Av andra undersökningar (T.ex. HSV:s studentspegel) vet vi att SLU:s studenter lägger ned förhållandevis mycket tid på sina studier än många andra vilket delvis kan förklara skillnaden.

Vad studenterna tycker att SLU ska satsa på

Studenterna fick här ange om de anser att SLU behöver göra insatser för att förbättra den studiesociala situationen inom några områden. Denna fråga ställdes, med samma formulering, i den tidigare nämnda undersökningen från SFS. I tabellen nedan visas andelar som anser att mer insatser behövs.

I SFS undersökning är det genomgående så att den lägre siffran gäller andel män och den högre gäller andelen kvinnor. Det tycks alltså som att kvinnor i högre grad än män tycker det är viktigt med studiesociala frågor. Skillnader mellan könen uppkommer i två av variablerna i SLU:s enkät.

Ta hänsyn till studenternas åsikter

SLU	SFS
56 %	46-52 %

Andelen studenter som anser att SLU behöver ta mer hänsyn till studenternas åsikter beror på program, men andelen är generellt aningen högre än i SFS undersökning. Bland landskapsarkitekterna i Uppsala är det t.ex. hela 76 % som svarar att mer behöver göras på området. Några skillnader p.g.a. kön syns inte i SLU:s siffror.

Förbättra studenternas hälsa och arbetsmiljö

SLU	SFS
47 %	52-60 %

Fler kvinnor än män har svarat att fler insatser behövs för att förbättra hälsa och miljö. Siffrorna varierar starkt beroende på program, från ca 20 % till 70 %. Det finns ett samband mellan höga andelar på denna fråga och ”hög studietakt”. De som tycker att studietakten är hög, anser också att mer insatser behövs på området.

Stödja studenter som inte hänger med i undervisningen

SLU	SFS
33 %	48-64 %

Fler kvinnor än män har svarat att fler insatser behövs för att stödja studenter som inte hänger med. Det finns även här skillnader mellan programmen, Ekonomiprogrammet och Agronomekononom har lägst andelar ca 20 %, medan Veterinärprogrammet har 40 %. Det finns inget tydligt samband mellan ”hög studietakt” och andel ja-svar på denna fråga. I SFS undersökning är det något färre studenter med akademisk bakgrund som anser att fler insatser behövs för att stödja studenter som inte hänger med. På SLU finns många studenter från akademisk bakgrund, särskilt på de program där många studenter svarat.

Ta hänsyn till studenters olika behov och bakgrund

SLU	SFS
31 %	37-47 %

Här finns inga skillnader som beror på program. Det finns en tendens att fler äldre studenter tycker att mer hänsyn ska tas till studenter med olika behov och bakgrund. I SFS undersökning är det färre studenter från akademisk bakgrund som anser att högskolan behöver göra fler insatser inom området. På SLU finns många studenter från akademisk bakgrund, särskilt inom de program där många studenter svarat.

Rekrytera studenter från underrepresenterade grupper

SLU	SFS
24 %	25-36 %

Svaren på denna fråga beror i hög grad på vilket program studenterna går. Varken ålder, studietid, eller kön gör skillnad. Landskapsarkitekterna i Alnarp tillhör dem som i högre

utsträckning tycker att SLU bör göra mer (44 %), medan husdjursagronomerna tillhör dem som inte anser att det är angeläget med ökade rekryteringsinsatser (16 %). I SFS undersökning finns inga skillnader mellan akademikerbarn och andra, det är män som i lägre grad anser breddad rekrytering vara viktigt.

Kommentar

Studenterna vid SLU anser i högre grad än andra att mer hänsyn ska tas till deras åsikter. Här kan tidpunkten för enkäten antas spela roll, eftersom betygsfrågan var aktuell när enkäten genomfördes. SLU beslutade införa graderade betyg, trots studenternas uttalade protester.

Avhopp och högskolebyte

Det är 13 % som angivit att de ”allvarligt övervägt” att avbryta studierna och jobba istället. Ungefär lika stor andel 14 % har angivit att de övervägt att byta utbildning och/eller högskola. Här var flera svarsalternativ möjliga. Jämfört med enkäten 2006 är det något fler studenter som nu anger att de övervägt att hoppa av studierna, och då är det för att arbeta i stället. Det är generellt låga siffror utom för landskapsarkitekterna där 25%, både i Alnarp och Uppsala, övervägt byta studieort.

Drygt hälften, 62 %, har svarat att de varken övervägt byte av utbildning/ort eller avbrott. Motsvarande siffra för 2006 är 65 %.

Ca hundra studenter har markerat ”annat” och skrivit att de skulle vilja göra studieuppehåll eller att de skulle byta om det fanns motsvarande utbildning på annan högskola. Många av dem läser på veterinärprogrammet.

Studenternas fria kommentarer

De fria kommentarerna i enkäten tycks delvis vara beroende av tidsandan. År 2005 var utbildningarnas varierande kvalitet en het fråga, vilket tydligt märktes i svaren den gången. När 2008 års enkät genomfördes, var införandet av betyg och extraordinära förhållanden inom ett utbildningsprogram de frågor som genomsyrade studenternas kommentarer.

Något som inte lika tydligt kan antas vara beroende av tillfälliga omständigheter är den kritik som förs fram mot SLU:s stöd till studenter, bl.a. vägledning och karriärvägledning. Studenterna skriver också om förhållandena kring examensarbetena, de påtalar bristen på information, stöd och planering. I enkäten 2006 var inte stöd till studenter i fokus på samma sätt som denna gång, så det finns inte något att jämföra med bakåt i tiden.

Något som däremot återkommer i frisvarsalternativen är de många gånger allvarliga stressymtom som beskrivs främst av kvinnor på veterinärprogrammet samt kritik mot genomförandet av muntliga examinationerna på samma program.

Uppföljning

Rapporten distribueras till studentkårerna, fakulteterna, och avdelningen för student- och utbildningsservice. Under hösten 2008 kommer slutsatser och åtgärder med anledning av generella resultat att diskuteras i studiesociala rådet (STRÅ) och rådet för utbildning på

grund- och avancerad nivå (GUR). Under sommaren 2008 görs grunddata tillgängliga för ansvariga instanser, d.v.s. respektive fakultet och SUS, men utan de bakgrundsfaktorer som kan möjliggöra identifikation i små miljöer.

Svarsfrekvens per program

Bilaga 1

PROGRAM	Antal svar	Totalt antal*	Svarsfrekvens %	Högre/lägre än genomsnittet
Agronomprogrammet	274	488	56	
Agronom- ekonom	40	93	43	lägre
Agronom- husdjur	123	239	51	
Agronom- livsmedel	49	64	77	högre
Agronom- mark växt	61	91	67	högre
Biologi och miljövetenskap	20	24	83	högre
Biosystemteknik	3	7	43	
Bioteknologi	25	50	50	
Djursjukvårdare	55	89	62	
Ekonomprogrammet med naturresursinriktning	27	80	34	lägre
Etologi och Djurskydd	67	109	61	
Hippolog	52	86	60	
Hortonom	31	36	86	högre
Husdjursvetenskap	14	18	78	högre
Landskapsarkitektprogrammet	203	405	50	lägre
Landskapsarkitekt - Alnarp	98	191	51	
Landskapsarkitekt - Ultuna	105	214	49	
Landskapsingenjör	64	128	50	
Lantmästare	36	94	38	lägre
Mark och miljö/ Miljöövervakning	11	13	85	högre
Mat & Hälsa	2	3	67	
Mat & Teknologi	12	31	39	lägre
Naturresursprogrammet	45	59	76	högre
Skoglig magister/Jägmästarprogrammet	226	416	54	
Skogsmästare	66	139	47	lägre
Trädgårdsingenjör – design	21	44	48	lägre
Trädgårdsingenjör – marknad	12	22	55	
Trädgårdsingenjör – odling	24	44	55	
Veterinärprogrammet	311	421	74	högre
Totalt	1601	2806	57	

* Totalsiffran är beräknad utifrån de som har registreringar i Ladok under vårterminen 2008. Emellertid saknas registrering av inriktningar på ca 70 aktiva studenter på Agronomprogrammet och för Landskapsarkitekterna finns ett fåtal aktiva studenter som är registrerade på ett sådant sätt att det inte går att utläsa ortstillhörighet. Dessa har fördelats på respektive inriktning efter en proportionsberäkning. Det betyder att totalen (kursiva siffror) för inriktningarna på Agronom och Landskapsarkitekt är skattningar.

Studiesocial enkät 2008

Beskrivning

Enkäten vänder sig till alla som läser ett utbildningsprogram vid SLU, oavsett utbildningsort. Enkäten går att besvara t.o.m. 20 april.

Syfte

Genom regelbundna enkäter vill SLU kartlägga den studiesociala situationen inom hela universitetet. Denna gång består enkäten av tre delar: Arbetsbelastning, likabehandling och stöd till studenter. Läsåret 05/06 genomfördes den förra studiesociala enkäten, då svarade ca 1600 studenter av totalt ca 3000 och resultatet fick därför stort genomslag.

Användningsområde

Resultaten ska presenteras både för kårerna, via SLUSS, och för beslutsfattare inom SLU. Tidigare enkäter har t.ex. lett till förändringar av utbildningarna (främst avseende arbetsbelastning som har varierat väldigt mellan olika program) och utbildningsdagar för kåraktiva inför insparken. Det är viktigt att många svarar, hoppas att också du gör det. Det tar ca 5 minuter!

Ansvarig utgivare

Prorektor Lena Andersson-Eklund

Arbetsbelastning

1.1 Har du för mycket att göra?

1.2 Om du svarat Ja på frågan ovan, beror det på något av följande?

Många obligatoriska moment i utbildningen

Krävande studier i övrigt

Engagemang i kåren

Fritidsintressen

Familjesituation

Annat (Frisvar)

1.3 Arbetar du vid sidan av studierna (under terminen)?

Här avses extrajobb utöver ev. arbete inom studentkåren.

Nej

Nej, men jag skulle vilja

Ja, mindre än 15 timmar per vecka

Ja, ca 16-20 timmar per vecka

Ja, mer än 21 timmar per vecka

1.4 Hur är studietakten på din utbildning?

Studietakten är överlag rimlig

Studietakten är generellt för låg

Studietakten är generellt för hög

Studietakten varierar mycket mellan kurserna

1.5 Har du besvärats av psykiska el fysiska symptom som du relaterar till studiemiljön?

Stress, ryggont, allergi, trötthet, sömnsvårigheter, mm.

Ja

Nej

Vet ej

Ev kommentar:

1.6 Vet du vart studenter på SLU ska vända sig vid behov av hälsovård?

Ja
Nej

Ev kommentar:

Likabehandling

2.1 Är det bra stämning i studentgruppen på din utbildning?

Ja
Nej
Ingen åsikt

2.2 Har du fått information om lagen om likabehandling av studenter?

Ja, av kåren
Ja, av SLU (lärare el. annan personal)
Ja, på annat sätt
Jag känner inte till lagen om likabehandling av studenter

2.3 Har du noterat nedsättande kommentarer eller kränkande särbehandling (diskriminering) inom SLU?

Nej, jag har inte märkt någon diskriminering
Ja, diskriminering pga kön
Ja, diskriminering pga etnisk bakgrund
Ja, diskriminering pga sexuell läggning
Ja, diskriminering pga funktionshinder
Vet ej

2.4 Om du noterat att diskriminering förekommit, i vilket sammanhang var det?

I studentgruppen
Från lärare
Inom studentkåren
Annat (Frisvar)

2.5 Har du själv utsatts för kränkande särbehandling?

Nej
Ja, av andra studenter
Ja, från lärare
Ja, från annan personal inom SLU
Annat (Frisvar)

2.6 Vet du vart studenter på SLU ska vända sig för att anmäla ev. diskriminering, mobbing, trakasserier eller annan kränkande behandling?

Ja
Nej

Stöd till studenter

3.1 Tycker du att SLU tillhandahåller tillräckligt stöd till studenterna

Ja
Nej
Vet ej

3.2 Har du på allvar övervägt något av nedanstående?

Avbryta studierna och jobba istället (ej studieuppehåll)
Byta till annan högskola/universitet på samma ort
Byta till annan högskola/universitet på annan ort
Byta utbildning inom SLU
Inget av ovanstående
Annat (Frisvar)

3.3 Har du en eller flera gånger saknat handledning eller service från SLU inom något av följande områden?

- Vägledning inför val av kurser och studieinriktningar
- Information/ råd om hur man kan förbättra sin studieteknik
- Hantering av en pressad studiesituation
- Studenthälsovård
- Karriärplanering inför arbetslivet efter examen
- Träning i det akademiska, vetenskapliga språket (inför muntliga eller skriftliga uppgifter)
- Träning i att tala inför andra
- Nej, jag har inte saknat något av detta
- Annat (Frisvar)

3.4 Anser du att SLU behöver göra insatser för att förbättra den studiesociala situationen inom följande områden?

- Färre insatser
- Oförändrat
- Fler insatser
- Ingen uppfattning
- Ta hänsyn till studenternas åsikter
- Förbättra studenternas hälsa och arbetsmiljö
- Stödja studenter som inte hänger med i undervisningen
- Ta hänsyn till studenters olika behov och bakgrund
- Rekrytera studenter från underrepresenterade grupper

3.5 Är det något annat du vill framföra som gäller studiesociala frågor vid SLU?
(Frisvar)

Basfakta

Är du
Kvinna
Man

4.2 Ålder
21 el yngre
22-24
25-30
31 el äldre

4.3 Har du barn?
Svara "ja" även om du har s.k. bonusbarn.
Ja
Nej

4.4 Ange hur länge du läst
Bortse från ev studieuppehåll, det som är intressant är hur länge du läst vid SLU.
högst två terminer / första året
två till tre år
mer än tre år

4.5 Ange ditt utbildningsprogram
Här nedan listas de KORTA programmen (2-3 år)
Djursjukvårdare
Landskapsingenjör
Lantmästare
Hippolog - Galopp
Hippolog - Ridlärare
Hippolog - Stallchef

Hippolog - Trav
Skogsmästare
Trädgårdsingenjör - design
Trädgårdsingenjör - marknad
Trädgårdsingenjör - odling
Annat

4.6 Ange ditt utbildningsprogram

Här nedan listas de långa utbildningarna. (Mer än tre år.)

Agronom- husdjur
Agronom- ekonom
Agronom- mark växt
Agronom- livsmedel
Biologi och miljövetenskap
Biosystemteknik
Bioteknologi
ngt av Civilingprogrammen i samarbete med Uppsala
Data och systemvetenskap
Ekonomprogrammet med naturresursinriktning
Hortonom
Husdjursvetenskap
Jägmästare
Landskapsarkitekt - Alnarp
Landskapsarkitekt - Ultuna
Mark och miljö/ Miljöövervakning
Naturresursprogrammet
Skoglig magister
Veterinärprogrammet

4.7 Jag läser annat vid SLU, nämligen

Fristående kurs/er
Magister eller masterprogram
Påbyggnadsutbildning
Kursblock
Annat (Frisvar)